

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

« 15 »

2026 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

« 25 »

травня

2026 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю С3 Міжнародні відносини
освітньо-наукова програма Міжнародні відносини
на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
з іншої галузі знань (спеціальності)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
від «19» травня 2026 р.; протокол № 10
Голова вченої ради Віталій КРИВОШЕЇН

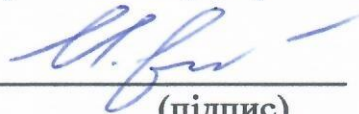
Дніпро – 2026

Внесено: кафедрою міжнародних відносин

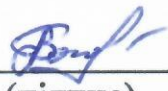
Укладачі програми:

1. Іщенко І.В., доктор політичних наук, професор, гарант освітньої програми, керівник проектної групи, професор кафедри міжнародних відносин; завідувач кафедри міжнародних відносин;
2. Петров П.Г., кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин.
3. Головка І.К., кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин.

Програма вступного іспиту ухвалена на засіданні кафедри міжнародних відносин від «19» травня 2026 р.; протокол № 11

Завідувач кафедри (Ігор ШЧЕНКО)
(підпис) (ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради факультету суспільних наук і міжнародних відносин від «17» березня 2025 р.; протокол № 8

Голова науково-методичної ради (Іван ГОЛОВКО)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Вступний іспит до аспірантури передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини»

Результати вступного іспиту зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вступають на навчання для здобуття ступня доктора філософії.

Вступні випробування проводяться за рішенням екзаменаційної комісії за білетами. Для підготовки відповіді використовують екзаменаційні листки, що зберігаються в особовій справі вступника.

З програмою вступних випробувань, переліком питань, порядком проведення вступних випробувань за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» вступники мають змогу ознайомитися на офіційному сайті ДНУ.

Результати проведення вступного випробування оформляються протоколом, у якому фіксуються екзаменаційні питання. На кожного вступника ведеться окремий протокол. Протоколи прийому вступних випробувань після затвердження зберігаються в особовій справі вступника.

Узагальнена структура вступного іспиту

№	Найменування розділу	Питома вага
1	Технологічний підхід до аналізу міжнародних відносин	30%
2	Технології пропаганди в міжнародних відносинах	30%
3	Концептуально-теоретичні засади аналізу міжнародних систем і глобальних змін	20%
4	Форми багатосторонньої дипломатії	20%

2. ТЕМАТИКА ОЦІНЮВАННЯ

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Технологічний підхід до аналізу міжнародних відносин

Міжнародні відносини та світова політика: сутність, зміст, види, функції, основні тенденції розвитку. Дослідження міжнародних відносин: основні школи та напрями. Традиційно-історичний підхід: переваги та недоліки. Особливості історико-соціологічного підходу до дослідження міжнародних систем. Р.Арон як один з засновників історико-соціологічного підходу. Евристичний підхід до дослідження міжнародних систем. Абстрактні моделі міжнародних систем М. Каплана.

Змішаний підхід до дослідження міжнародних систем. Синтез історико-соціологічного та евристичного підходів до дослідження міжнародних систем.

Історично послідовні міжнародні системи Р. Роузкранса та Е.Луарда. Емпіричний підхід.

Геополітика як форма інтерпретації міжнародних відносин. Концепції Маккіндера та Хаусхофера. Геополітична ситуація у світі після закінчення холодної війни. Геополітична динаміка посткомуністичного світу та суперечності геополітичного визначення України. Україна у міжнародних концепціях і стратегіях ХХ століття.

Глобалізація як явище і феномен. Сутність та характеристика основних підходів у дослідженні глобалізаційних процесів. Методологія дослідження глобальних процесів: системний підхід, структурно-функціональний аналіз, цивілізаційний аналіз, політична герменевтика. Економічна глобалізація як складова системних глобальних змін. Поняття світового економічного простору та циклічність розвитку світового господарства. Поняття, джерела та рушійні сили політичної глобалізації. Основні підходи до класифікації глобальних політичних проблем.

Проблеми демократичних змін у глобальному середовищі. Глобальні інформаційні технології та їх значення. Проблеми самоідентифікації людини в умовах глобалізації.

Основні інтерпретації поняття «регіон». Гомогенні та вузлові регіони. Прості, складні і тотальні регіони. Інші критерії типологізації регіонів. Теорія розселення В. Крісталлера. Економічний і культурний детермінізм у поясненні процесів територіального та регіонального розвитку. Методи оцінки впливу основних напрямів державної політики на регіональний розвиток. Методи регулювання регіонального розвитку. Феномен регіональної інтеграції у сучасному світі. НАТО як основна структура колективної безпеки на євроатлантичному просторі. Світові моделі місцевого самоврядування.

2. Технології пропаганди в міжнародних відносинах

Політична пропаганда: поняття та сутність. Формування концептуальних передумов вивчення політичної пропаганди. Початок вивчення політичної пропаганди у творі брахмана Чанак'ї Каутільї «Артхашастра». Підходи до вивчення пропаганди: ідеологічний підхід, психологічний підхід, культурологічний підхід, комунікативний підхід. Методологія та методика дослідження політичної пропаганди в міжнародних відносинах. Чинники, які ускладнюють аналіз пропаганди. Сутнісний та структурний виміри політичної пропаганди. Суб'єкти та об'єкти політичної пропаганди. Форми, ресурси та функції політичної пропаганди. Символи як когнітивно-детермінуючі засоби політичної пропаганди. Когнітивно-структуруючий потенціал міфу в здійсненні політичної пропаганди. Пропагандистська природа ідеології як інструменту структурування політичної реальності. Виробництво віртуальної політичної реальності як засіб пропаганди. Пропагандистські механізми конституювання політичної поведінки. Комунікативні основи впливу політичної пропаганди на поведінку. Механізм емпатичної комунікації як детермінанта ефективності політичної пропаганди. Ціннісно-нормативні механізми політичної пропаганди щодо регулювання політичної поведінки. Роль психологічних механізмів політичної

пропаганди в здійсненні її впливу на поведінку. Основні технології політичної пропаганди та принципи їх здійснення. Принципи пропаганди як умови ефективного застосування її технологій. Політичний іміджмейкінг як провідна технологія сучасної пропаганди. Специфіка здійснення контрпропагандистських політичних технологій. Внутрішньополітичний вимір здійснення політичної пропаганди. Пропаганда як інструмент посилення впливу держави на міжнародній арені. Політична пропаганда у вимірах української політичної реальності.

3. Концептуально-теоретичні засади аналізу міжнародних систем і глобальних змін

Основні парадигми дослідження глобальних міжнародно-політичних процесів. Механістична, енергетична, інформаційна та організаційна парадигми. Формаційна парадигма. Світ-системний підхід. Цивілізаційний підхід. Змішані підходи. Діалектика циклічності, лінійності, стадійності та цивілізаційної унікальності розвитку людства в дослідженні міжнародно-політичних проблем глобального розвитку. Поняття глобального розвитку, його системний характер. Сутність і основні характеристики системності. Поняття системи в сучасній науці. Дескриптивний та конструктивний підходи до визначення системи. Онтологічна та гносеологічна системність. Головні аспекти гносеологічної системності: системний підхід, загальна теорія систем, спеціальні теорії систем, системний метод, системний аналіз, системне проектування, системотехніка. Системний підхід як принцип пізнання. Пізнавальна і методологічна функції системного методу. Пояснювальна і систематизуюча функції системної теорії. Формування загальної теорії систем. Варіанти загальної теорії систем та їх вплив на системні дослідження міжнародних відносин. Погляди О. Богданова і Л. Берталанфі. Варіанти спеціальних системних теорій. Підходи Н. Віннера, Д. Істона.

Транскрипції системи в сучасній науці про міжнародні відносини. Теорія міжнародних систем та її складові частини. Атрибути міжнародних систем. Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження. Етапи системних досліджень міжнародних відносин. Системний підхід у міжнародно-політичній науці. Погляди Б. Бузана, Т. Парсонса, Р. Литтла, М. Каплана. Рівневий аналіз міжнародних відносин: К. Волтц, Д. Сінгер. Дослідження структури міжнародних систем у працях К. Дойча, Р. Роузкранца. Метод системного моделювання й моделі міжнародних систем М. Каплана, С. Хоффмана, Ч. Маклелланда. Підходи до дослідження міжнародних систем. Тридиційно-історичний підхід: переваги та недоліки. Особливості історико-соціологічного підходу до дослідження міжнародних систем. Р. Арон як один із засновників історико-соціологічного підходу. Евристичний (структурний) підхід до дослідження міжнародних систем. Абстрактні моделі міжнародних систем. Змішаний підхід до дослідження міжнародних систем. Синтез історико-соціологічного та евристичного підходів до дослідження міжнародних систем. Історично послідовні міжнародні системи в концепціях Р. Роузкранца та Е. Луарда. Емпіричний підхід. Транссистемний (наскрізний) підхід. Синергетичний підхід. Світ-

системна теорія. Погляди А. Франка, І. Валлерстайна, Г. Сандерсона, В. Макнейла, К. Чейз-Дана та їх значення для сучасного наукового аналізу міжнародних систем і глобальних змін.

4. Форми багатосторонньої дипломатії

Підходи до визначення дефініції «міжнародна (міжурядова) організація. Класифікація сучасних міжнародних організацій. Зародження інституту постійних представництв при міжнародних організаціях. Основні функції постійного представництва при міжнародній організації. Віденська конвенція про представництво держав в їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975 р. - міжнародно-правова основа діяльності постійних представництв при міжнародних організаціях. Головна відмінність між посольством і постійним представництвом при міжнародній організації. Процедура видачі повноважень главі постійного представництва.

Обов'язки держави перебування міжнародної організації до постійних представництв при міжнародних організаціях. Привілеї та імунітети постійних представництв при міжнародних організаціях.

Делегації, які направляються для участі в роботі сесії міжнародних організацій та їх органів - як тимчасові закордонні органи зовнішніх зносин держави. Види таких делегацій: делегації держав-членів, які беруть участь у роботі органів з правом голосу; делегації, які беруть участь в дискусіях без права голосу; делегації, які запрошуються для викладу своїх позицій без участі в обговоренні.

Направлення делегацій, правова основа їх діяльності. Склад делегацій, категорії та чисельність їх персоналу. Повноваження делегацій, їх об'єми, порядок надання та реалізації. Призначення глав і членів делегацій. Завдання делегацій і засоби їх виконання (приміщення делегацій, свобода зносин, свобода пересування членів делегацій). Питання про делегації спостерігачів в органах міжнародних організацій. Поняття і види міжнародних конференцій, нарад, конгресів, симпозіумів тощо, їх роль, місце та значення в сучасній міжнародній, зокрема, дипломатичній практиці.

Порядок скликання міжнародних конференцій. Визначення кола держав-учасниць міжнародних нарад і конференцій, правові аспекти їх участі. Перелік питань для обговорення. Порядок відкриття конференції. Прийняття регламенту. Питання про голову конференції. Інститут співголів. Секретаріат конференції та інші її органи.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Технологічний підхід до аналізу міжнародних відносин

Міжнародні відносини та світова політика : підручник / В. А. Манжола, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака та ін. ; за ред. В. А. Манжолі. – К.: Знання, 2014. – 662 с.

Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін. Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін. –

Перфільєва А.О. Посібник до вивчення курсу «Міжнародні системи та глобальний розвиток» / Навчальний посібник / А. О. Перфільєва. – 2016. – 32с.

Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. / П.М. Лісовський. – К.: Кондор-Видавництво, 2017. – 156 с.

Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навч. посібник/ Т.В. Стройко. – К.: Кондор-Видавництво, 2018. –250 с.

Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин. – К.: Центр навчальної літератури, 2019, 256 с.

Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія. К. : Вадекс, 2020. 524 с.

Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини ХХ століття : навч. посіб. 5-те вид., розшир. і допов. Київ : Друк. двір Олега Федорова, 2019. 386 с.

Мателешко Ю. П. Теорія міжнародних відносин : навч. посібн. Ужгород, 2020, 156 с.

2. Технології пропаганди в міжнародних відносинах

Почепцов Г.Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ ст. – К.: Києво-Могилянська академія, 2017. - 260 с.

Павлов Д. Теорія пропаганди Жака Еллюля / Д. Павлов // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. - 2015. - № 10. - С.198-212.

Павлов Д.М. Теорія пропаганди Леонарда Дуба // Чорноморський державний університет імені Петра Могили/ Наукові праці. Політологія. – 2016. – Т.284, №272. – С.33-38.

Павлов Д. Виртуализация как средство политической пропаганды // Rocznik Instytutu Polsko-Rosyjskiego. – 2014. - Nr 2 (7). - С.5-17.

Полторак В. Пропаганда та її місце в процесі ведення інформаційних війн. Основні форми пропагандистського впливу: пряма пропаганда, джінса, пабліситі, пропаганда URL: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1003/1429>

Vysotskyi O., Pavlov D. Spaces of propaganda as structural and functional dimensions of its deployment in domestic politics and in the international arena URL: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP/article/view/1013/1159>

3. Концептуально-теоретичні засади аналізу міжнародних систем і глобальних змін

Манжола, В. А. Міжнародні системи та глобальний розвиток: підруч. / В. А. Манжола, О. А. Коппель, М. Г. Капітоненко. – К., 2014.

Рогач О. Багатонаціональні підприємства. Підручник. К.: ВПЦ Київський університет.- 2019.- 383 с.

Міжнародні відносини та світова політика : підручник / В. А. Манжола, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака та ін. ; за ред. В. А. Манжоли. – К. : Знання, 2014. – 662 с.

Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін. Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін. – Харків : Право. 2016. – 540 с. Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія. К. : Вадекс, 2020. 524 с.

Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини ХХ століття : навч. посіб. 5-те вид., розшир. і допов. Київ : Друк. двір Олега Федорова, 2019. 386 с.

Перфільєва А.О. Посібник до вивчення курсу «Міжнародні системи та глобальний розвиток» / Навчальний посібник / А. О. Перфільєва. – 2016. – 32с.

Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. / П.М. Лісовський. – К.: Кондор-Видавництво, 2017. – 156 с.

4. Форми багатосторонньої дипломатії

Дипломатична та консульська служба: навч. посіб. / Я. Б. Турчин, О. Н. Горбач, Л. О. Дорош та ін. ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. — 224 с.

Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навч. посібник/ Т.В. Стройко. – К.: Кондор-Видавництво, 2018. –250 с.

Посольство і консульство: організація і форми роботи : навч. посіб. / Олександра Петрівна Сагайдак, П.Д. Сардачук / Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Київ : Знання, 2014.

Подворна О.Г. Дипломатичний протокол та етикет: навчальний посібник. Вид. 2-ге: перероб. та доп. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2020. 218 с.

Григор О. О.Багатостороння дипломатія як чинник урегулювання міжнародних конфліктів і кризових ситуацій URL: https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1473/1/gileya_2015_99_88.pdf

Routledge Handbook of Public Diplomacy. Second Edition / Ed. By Nancy Snow, Nicholas J. Cull. – NewYork, London: Routledge Taylor & Francis Group, 2020. – 503 p.

Bjola C., Holmes M. Digital Diplomacy: Theory and Practice. – Oxfordshire, England: Routledge, 2015.

Hamilton, Keith, Professor R. Langhorne, and Richard Langhorne. The Practice of Diplomacy: Its Evolution, Theory and Administration. – Hoboken: Taylor and Francis, 2013.

4. СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Кожний білет вступного іспиту містить **50 тестових завдань**, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні. Питання складено у формі обрання однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Оцінка за відповідь на кожне питання може набувати одного з двох значень:

максимального значення 4 балів у випадку правильної відповіді;
мінімального значення 0 балів у випадку неправильної відповіді.

Розподіл питань у білеті:
– за формою завдань:

Розділ	Питома вага	Кількість тестових завдань у варіанті	Кількість балів за тестове одне завдання	Максимальна кількість балів
Технологічний підхід до аналізу міжнародних відносин	30%	15	4	60
Технології пропаганди в міжнародних відносинах	30%	15	4	60
Концептуально-теоретичні засади аналізу міжнародних систем і глобальних змін	20%	10	4	40
Форми багатосторонньої дипломатії	20%	10	4	40
Всього питань на обрання вірної відповіді	100%	50	4	200

Тривалість іспиту - 2 години

Формування бази тестових завдань за розділами:

база містить тестові завдання за розділами Програми

у кожному розділі 1 блок

кількість завдань у блоці формується у співвідношенні до значення питомої ваги в програмі; всього тестів з одного вступного іспиту 500

Розділ	Кількість блоків	Питома вага	Всього завдань з розділу
Технологічний підхід до аналізу міжнародних відносин	1	30%	150
Технології пропаганди в міжнародних відносинах	1	30%	150
Концептуально-теоретичні засади аналізу міжнародних систем і глобальних змін	1	20%	100
Форми багатосторонньої дипломатії	1	20%	100
Загальна кількість завдань			500

Обґрунтування мінімального прохідного балу

Рекомендований мінімальний прохідний бал – 140 із 200 (70%)

Розподіл прохідного балу по розділах:

Розділ	Кількість тестових завдань в екзаменаційному білеті	Мін. правильних відповідей	Мін. бал
Технологічний підхід до аналізу міжнародних відносин	15	10-11	40-44
Технології пропаганди в міжнародних відносинах	15	10-11	40-44
Концептуально-теоретичні засади аналізу міжнародних систем і глобальних змін	10	7	28
Форми багатосторонньої дипломатії	10	7	28
Разом	50	35	140